EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 15.6.2010
SEK(2010) 742 lopullinen

KOMISSION LAUSUNTO

liiallisen alijäämän olemassaolosta Tanskassa

KOMISSION LAUSUNTO

liiallisen alijäämän olemassaolosta Tanskassa

VAKAUS- JA KASVUSOPIMUKSEN SOVELTAMINEN NYKYISESSÄ KRIISITILANTEESSA

1. Julkisen talouden alijäämä ylittää nykyisellään useissa EU-maissa perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Tarkasteltaessa alijäämän ja velan usein huomattavaa kasvua on otettava huomioon ennennäkemätön maailmanlaajuinen finanssikriisi ja talouden laskusuhdanne vuosina 2008 ja 2009. Tähän vaikuttavat monet tekijät. Ensinnäkin talouden laskusuhdanne pienentää verotuloja ja nostaa sosiaalietuusmenoja (esim. työttömyysetuudet). Toiseksi komissio on kehottanut toteuttamaan finanssipoliittisia elvytystoimia, koska se katsoo finanssipolitiikalla olevan suuri merkitys tämänhetkisessä epätavallisessa talouden tilanteessa. Elvytystoimia ehdotettiin marraskuussa 2008 esitetyssä Euroopan talouden elvytyssuunnitelmassa, jonka Eurooppa-neuvosto hyväksyi joulukuussa. Suunnitelman mukaan elvytystoimien tulisi olla oikein ajoitettuja, kohdennettuja ja tilapäisiä, ja ne tulisi eriyttää kunkin jäsenvaltion julkisen talouden kestävyyden ja kilpailuaseman mukaan. Lisäksi niistä tulisi luopua taloudellisen tilanteen parantuessa. Monet maat ovat myös toteuttaneet rahoitusalaa vakauttavia toimenpiteitä, joista jotkin ovat vaikuttaneet velka-asemaan tai saattavat johtaa alijäämien ja velan kasvuun tulevaisuudessa huolimatta siitä, että osa julkisen tuen kustannuksista saadaan myöhemmin perittyä takaisin.

2. Vakaus- ja kasvusopimuksen mukaan komission on käynnistettävä liiallista alijäämää koskeva menettely, jos jonkin jäsenvaltion alijäämä ylittää 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Vakaus- ja kasvusopimukseen vuonna 2005 tehdyillä muutoksilla pyrittiin varmistamaan, että erityisesti talouden tilanne ja talousarviotilanne otettaisiin täysin huomioon liiallista alijäämää koskevan menettelyn kaikissa vaiheissa. Vakaus- ja kasvusopimuksen tarjoama kehys tukee tällä tavoin julkisen talouden rahoitusaseman ripeään tervehdyttämiseen tähtäävää hallituspolitiikkaa, jossa otetaan huomioon talouden tilanne ja jolla varmistetaan näin julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys.

OIKEUDELLINEN TAUSTA

3. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 126 artiklassa määrätään liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä. Menettelystä säädetään lisäksi liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1467/97[1], joka on osa vakaus- ja kasvusopimusta.

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6. Kertomuksessa otetaan myös huomioon vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpanoa koskevat vaatimukset sekä vakaus- ja lähentymisohjelmien muotoa ja sisältöä koskevat ohjeet, jotka hyväksyttiin Ecofin-neuvostossa 10. marraskuuta 2009 ja jotka ovat saatavilla osoitteesta http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

4. Perussopimuksen 126 artiklan 2 kohdan mukaan komission on tarkasteltava talousarviota koskevan kurinalaisuuden noudattamista seuraavilla kahdella arviointiperusteella: a) ylittääkö ennakoitu tai toteutunut julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen määritellyn 3 prosentin viitearvon (paitsi jos alijäämä on pienentynyt merkittävästi ja jatkuvasti tasolle, joka on lähellä viitearvoa, taikka jos viitearvon ylittäminen on vain poikkeuksellista ja väliaikaista ja alijäämä on edelleen lähellä viitearvoa) ja b) ylittääkö julkinen velka suhteessa BKT:hen määritellyn 60 prosentin viitearvon (paitsi jos velan osuus pienenee riittävästi ja lähestyy riittävän nopeasti viitearvoa).

5. Perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos jäsenvaltio ei täytä jommankumman tai kummankaan arviointiperusteen mukaisia vaatimuksia, komissio laatii asiasta kertomuksen. Kertomuksessa ”otetaan huomioon myös se, ylittääkö julkistalouden alijäämä julkiset investointimenot, sekä muut merkitykselliset tekijät, jäsenvaltion keskipitkän aikavälin taloudellinen tilanne ja talousarviotilanne mukaan luettuina”.

6. Komissio antoi 12 päivänä toukokuuta 2010 perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisen Tanskaa koskevan kertomuksen[2]. Kertomus perustui tietoihin, jotka Tanskan viranomaiset olivat antaneet huhtikuussa 2010[3], ja siinä otettiin huomioon komission yksiköiden laatima kevään 2010 talousennuste.

7. Talous- ja rahoituskomitea antoi sen jälkeen [27 päivänä toukokuuta 2010] perussopimuksen 126 artiklan 4 kohdan mukaisesti lausunnon komission kertomuksesta.

8. Perussopimuksen 126 artiklan 5 kohdassa edellytetään, että komissio antaa lausunnon neuvostolle, jos komissio katsoo, että jäsenvaltiossa on tai siellä voi ilmetä liiallinen alijäämä. Jotta voitaisiin päätellä, onko jäsenvaltiossa tai voiko siellä ilmetä liiallinen alijäämä, komissio katsoo, että on otettava huomioon i) sen omassa perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisessa kertomuksessa esitetyt päätelmät ja ii) talous- ja rahoituskomitean lausunto komission kertomuksesta. Komissio on tehnyt näiden seikkojen perusteella Tanskaa koskevia huomioita.

TANSKAA KOSKEVAT HUOMIOT

9. Tanskan viranomaisten huhtikuussa 2010 antamien tietojen mukaan maan julkisen talouden alijäämän ennakoitiin olevan vuonna 2010 5,4 prosenttia suhteessa BKT:hen ja ylittävän näin viitearvon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisesti annetussa komission kertomuksessa todetaan, ettei ennakoitu alijäämä ollut lähellä 3 prosentin viitearvoa suhteessa BKT:hen, mutta ennakoitua viitearvon ylittymistä voidaan pitää poikkeuksellisena perussopimuksessa sekä vakaus- ja kasvusopimuksessa tarkoitetulla tavalla. Se johtui erityisesti perussopimuksessa sekä vakaus- ja

---

[2] Neuvoston asetuksen (EY) N:o 479/2009 mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaksi kertaa vuodessa niiden ennakoitu ja toteutunut julkisen talouden alijäämä ja velkataso. Tanskan viimeisin ilmoitus on saatavilla osoitteessa http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

[3] Kaikki Tanskan liiallista alijäämää koskevaan menettelyyn liittyvät asiakirjat ovat saatavilla osoitteessa http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

kasvusopimuksessa tarkoitetusta talouden jyrkästä laskusuhdanteesta. Komission yksiköiden kevään 2010 talousennusteessa BKT:n määrän Tanskassa uskotaan elpyvän 1,6 prosenttiin vuonna 2010, kun se vuonna 2009 supistui jyrkästi 4,9 prosenttia. Vuoden 2010 alijäämä johtuu sekä talouden laskusuhdanteesta että Tanskan viranomaisten Euroopan talouden elvytyssuunnitelman mukaisesti toteuttamista toimenpiteistä. Ennakoitua viitearvon ylittymistä ei kuitenkaan voida pitää väliaikaisena. Komission yksiköiden kevään 2010 talousennusteen mukaan alijäämän ennustetaan supistuvan 4,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2011, jos politiikkaa ei muuteta[4]. Alijäämää koskeva perussopimuksen arviointiperuste ei näin ollen täyty.

10. Tanskan viranomaisten huhtikuussa 2010 antamien tietojen mukaan julkisen bruttovelan määrä on 45,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2010. Komission yksiköiden kevään 2010 talousennusteessa velkasuhteen arvioidaan kasvavan vuosina 2010 ja 2011 46 prosentista 49,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen eli pysyttelevän alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen olevan viitearvon. Velkaa koskeva perussopimuksen arviointiperuste täyttyy.

11. Perussopimuksen sekä vakaus- ja kasvusopimuksen määräysten mukaisesti komissio analysoi kertomuksessaan myös merkityksellisiä tekijöitä. Vakaus- ja kasvusopimuksen mukaan nämä tekijät voidaan ottaa huomioon ainoastaan liiallisen alijäämän olemassaolosta tehtävää päätöstä edeltävissä vaiheissa, jos alijäämä täyttää samaan aikaan viitearvon lähellä pysymistä ja ylityksen väliaikaisuutta koskevan edellytyksen. Tanskan tapauksessa nämä kaksi edellytystä eivät täyty. Erikseen tarkasteltuina merkitykselliset tekijät näyttävät olevan tässä tapauksessa suhteellisen suotuisia.

12. Talous- ja rahoituskomitean perussopimuksen 126 artiklan 4 kohdan mukaisesti antama lausunto on perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisessa komission kertomuksessa esitetyn arvion mukainen.

PÄÄTELMÄ

Seurattuaan Tanskan julkisen talouden tilannetta ja erityisesti perussopimuksen 126 artiklan 2 kohdan vaatimusten noudattamista komissio on päättänyt laatia asiasta perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisen kertomuksen. Otettuaan huomioon oman kertomuksensa ja talous- ja rahoituskomitean lausunnon komissio katsoo, että Tanskassa on liiallinen julkisen talouden alijäämä.

[4] Oletettaessa, että politiikka säilyy ennallaan, otetaan huomioon kriisiin liittyvien poikkeuksellisten toimenpiteiden (osittainen) päättyminen.